

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 27. maj 2009
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2009-792-0887
Dok.: FRM40889

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 681 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 16. april 2009. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Brian Mikkelsen

/

Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 681 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Ministeren bedes redegøre for, om der efter ministerens opfattelse er det nødvendige antal pladser til domsanbragte udviklingshæmmede, samt om de institutioner, der modtager domsanbragte udviklingshæmmede, har tilstrækkeligt med redskaber i forhold til denne gruppe, herunder om der er behov for justeringer i serviceloven, jf. artiklen af 2. april 2009 "Udviklingshæmmede søger respekt hos rockere" fra www.tvsyd.dk.”

Svar:

Efter straffelovens § 16 straffes personer, der på gerningstidspunktet var mentalt retarderede i højere grad, ikke. Personer, der på gerningstidspunktet var mentalt retarderede i lettere grad, straffes ikke, medmindre særlige omstændigheder taler for at pålægge straf.

Hvis en person frifindes for straf i medfør af § 16, kan retten efter straffelovens § 68 træffe bestemmelse om anvendelse af andre foranstaltninger, der findes formålstjenlige for at forebygge yderligere lovovertrædelser. Hvis mindre indgribende foranstaltninger som f.eks. tilsyn eller bestemmelser vedrørende opholdssted eller arbejde mv. ikke findes tilstrækkelige, kan det bestemmes, at den pågældende skal anbringes i institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller lignende.

Rigsadvokaten har i Rigsadvokatmeddelelse nr. 5/2007 fastsat retningslinjer for anklagemyndighedens behandling af sager vedrørende psykisk afvigende kriminelle, herunder retningslinjer for udformningen af påstande over for kriminelle udviklingshæmmede. Det fremgår heraf bl.a., at der i sager, hvor den udviklingshæmmede må anses som udtalt farlig og derfor frembyder nærliggende risiko for personfarlige handlinger, eller i sager, hvor det skønnes, at den udviklingshæmmede, der har begået personfarlig kriminalitet, har behov for konstant overvågning, skal nedlægges påstand om dom til anbringelse i en institution for personer med vidtgående psykiske handicap.

Domme, hvorefter den udviklingshæmmede dømmes til anbringelse i en institution for personer med vidtgående psykiske handicap, fuldbyrdes af kommunen.

Med hensyn til, hvilke regler der nærmere regulerer den dømtes ophold f.eks. på en institution, bemærkes, at Rigsadvokaten over for Justitsmini-

steriet har tilkendegivet, at det må antages at være en naturlig følge af en dom til anbringelse, at den pågældende ikke uden tilladelse må forlade institutionen og i givet fald kan tilbageholdes, hvis han eller hun ønsker at forlade institutionen. Der er endvidere i bekendtgørelse nr. 200 af 25. marts 2004 fastsat regler om udgangstilladelse mv. til personer, der er anbragt i institution i henhold til strafferetlig afgørelse, herunder anbragte domfældte udviklingshæmmede.

Justitsministeriet har endvidere til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Indenrigs- og Socialministeriet, der bl.a. har oplyst følgende:

Ad antal pladser

Det er en kommunal opgave at sørge for, at der er det nødvendige antal pladser til rådighed i botilbud til personer, hvis ophold i botilbud følger af dommen. Kommunalbestyrelserne har således et generelt forsyningsansvar for at etablere længelevende botilbud, jf. servicelovens § 108, og de kan enten etablere tilbuddene selv eller indgå aftale med en region eller en privat leverandør om, at de etablerer tilbuddene.

Indenrigs- og Socialministeriet er ikke bekendt med, at der skulle være grundlag for at konkludere, at kommunalbestyrelserne ikke generelt lever op til deres forsyningsansvar for at etablere længerelevende botilbud efter servicelovens § 108 til domfældte med en foranstaltningsdom.

I Rigsadvokatens meddelelse nr. 5/2007 om blandt andet retningslinjer for udformning af påstande i sager over for kriminelle udviklingshæmmede sondres der blandt andet mellem sikrede afdelinger og ikke-sikrede afdelinger.

Om sikrede afdelinger kan det oplyses, at det fremgår af § 17, stk. 4, i bekendtgørelse om magtanvendelse, at kommunalbestyrelsen for Lolland Kommune har pligt til at etablere tilbud i særlig sikret afdeling på Kofoedsminde og til i dette tilbud at modtage personer, som i henhold til dom eller retskendelse skal optages i et særligt sikret botilbud, jf. servicelovens § 108, stk. 6, nr. 1-3.

Det betyder, at der altid skal etableres et tilbud enten på Kofoedsminde eller i tilknytning til Kofoedsminde.

Kofoedsminde drives af Region Sjælland og indgår i den årlige rammeaftale for regionsrådets etablering, tilpasning og udvikling af bl.a. botilbud efter servicelovens § 108. Hvis Kofoedsminde ikke kan dække behovet for sikrede pladser, må Lolland Kommune rette henvendelse til Region Sjælland

herom. Region Sjælland må herefter foretage en konkret vurdering af, om der på baggrund af øget efterspørgsel efter sikrede pladser er behov for udvide antallet af pladser på Kofoedsminde – permanent eller midlertidigt.

Ad justering af serviceloven

Personer, hvis ophold i længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 skyldes dom, kendelse, vilkår for tiltalefrafald eller prøveløsladelse, modtager typisk en vifte af indsatser efter serviceloven. Udover boligen kan det være praktisk hjælp, socialpædagogisk bistand, ledsagelse, aktivitets- og samværstilbud samt beskyttet beskæftigelse.

Kommunalbestyrelsen i borgerens opholdskommune har i følge servicelovens § 148 pligt til at føre et personrettet tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen i opholdskommunen i forhold til den enkelte person har truffet afgørelse om. Dette gælder også for personer, hvis ophold i længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 skyldes dom, kendelse, vilkår for tiltalefrafald eller prøveløsladelse. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse være opmærksom på, om der er behov for justering af hjælpen efter serviceloven i forhold til den enkelte borger. Det kunne f.eks. være i forhold til aktivitets- og samværstilbud eller beskyttet beskæftigelse.

Kommunalbestyrelsen fører endvidere ifølge retssikkerhedslovens § 16 a tilsyn med personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som i henhold til dom eller kendelse eller som vilkår for tiltalefrafald eller prøveløsladelse skal undergives tilsyn af de sociale myndigheder.

Serviceloven regulerer, hvilke sociale indsatser personer med foranstaltningsdom har krav på. Hjælp efter serviceloven bygger på principper om borgerens selvbestemmelse og frivillige medvirken.

Der er regler om magtanvendelse på voksenområdet i servicelovens kapitel 24. Disse regler kan kun anvendes i de positivt afgrænsede tilfælde, der er nævnt i serviceloven. Det er en gennemgående betingelse i de tilfælde, hvor der må bruges magtanvendelse efter disse regler, at der er risiko for, at en person udsætter sig selv eller andre for at lide personskade.”

Det kan endelig oplyses, at Justitsministeriet og Indenrigs- og Socialministeriet snarest vil drøfte spørgsmålet om behandlingen af kriminelle udviklingshæmmede, der er dømt til anbringelse, herunder spørgsmålet om forholdet mellem straffelovens og servicelovens bestemmelser på dette område.